

Edini slovenski dnevnik
- v Zedinjenih državah.
Velja za vse leto... \$3.00
- Ima 10.000 naročnikov:-

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki

The only Slovenian daily
- in the United States:
Issued every day except
- Sundays and Holidays:-

TELEFON PISARNE: 4687 CORTLANDT.

Entered as Second-Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON PISARNE: 4687 CORTLANDT.

NO. 209. — ŠTEV. 209.

NEW YORK, SATURDAY, SEPTEMBER 6, 1913. — SOBOTA, 6. SEPTEMBRA, 1913.

VOLUME XXI. — LETNIK XXI.

Konvencija Jugoslovanske Katoliške Jednote.

ČETRTA SEJA
dne 3. sept. 1913.

Predsednik Joh Germ otvoril sejo ob 9. uri zjutraj z običajno molitvijo. Delegati so vsi navzoči. Prečita se zapisnik prejšnjih dveh sej, ki se z malimi popravki sprejme.

Predlog stavljen in potren, da se sprejeme sledenča resolucija s oglasno.

Resolucija:

Mi, zbrani delegatje na IX. glavnem zborovanju J. S. K. J. v Pittsburghu, Pa. izražamo svoje popolno priznanje in zaupanje gl. in nadzornem odboru, ki je imel poslo z Medoshevo afero.

Obsojamo početje naših nasprotnikov, katerih imena ne zaslužijo biti v našem zapisniku.

Resolucija:

J. S. K. J. pripozna pravo direktno zakonodajne. To je, da članstvo dobri moč sprinjamati vse naprave in jednotni skodeljive točke v pravilih, ter odstavljal gl. uradnike, ki so se pregrevili v dolobah, katere pripozna 9. gl. zborovanje kot zakone.

Predsednik odloči 15 minut odmora.

Resolucija:

J. S. K. J. sprejme otročji oddele v starosti od enega do šestnajstega leta, nakar se lahko vstopi v Jednotu kot aktiven član.

Predlog stavljen in potren, da se resolucija sprejme.

Resolucija:

J. S. K. J. sprejme otročji oddele v starosti od enega do šestnajstega leta, nakar se lahko vstopi v Jednotu kot aktiven član.

Predlog stavljen in potren, da se resolucija sprejme.

Resolucija:

J. S. K. J. pripozna in sprejme centralizacijo krajevnih društev z Jednoto glede bolniške podpore, J. S. K. J. naj prejme vse asemente od članstva, ter prevzame tudi vse odgovornosti glede podpore, ki jo bodo dočito 9. gl. zborovanje. Vsa društva, spojena z J. S. K. J., naj pošljajo asemente Jednoti, kot določajo zakoni in pravila 9. gl. zborovanja.

Na to se vnaime daljša debata. Predsednik odloči 20 minut odmora.

Po odmorn.

Gl. tajnik je v daljšem govoru dokazal, da poneni centralizacijo bolniške podpore napredkuje Jednote v vseh ozirih. Debata se zaključi do popoldanske seje.

Prečitajo se doči brzjavci od (14—21) in pisma.

Predsednik zaključi sejo ob 12. uri opoldan.

Zapisnikarji: Joseph Pishlar, Frank Gouze, J. B. Smrekar.

PETA SEJA

dne 3. sept. 1913.

Predsednik John Germ otvoril sejo ob pol drugi pri popoldan z običajno molitvijo.

Caminetti spoznan krvim.

San Francisco, Cal., 5. sept. — Drew Caminetti, sin glavnega naselnika komisarja, proti kateremu se je vršila zadnjih šest dni obravnavna radi prestopka Mann postave, ki prepoveduje mednarodno trgovino z belimi sužnjiči, je bil danes spoznan krvim glede ene točke obtožnice. Ta točka vsebuje prevoz Lole Norris v Reno v memoralične svrhe. Pozneje se je zaznalo, da je deset porotnikov glasovalo za krvido, dva pa proti krvidi. Za ta prestopek je določena kaznen petih let ter \$5000 globe ali pa oboje.

Po proglastitvi porotniškega izreka je odustrel sodnik porotnika ter določil prihodnji dan za izrek sodbe za Diggss in Caminettija. Domujeva se, da bo osojen Diggss na pet let, Caminetti pa na eno leto zapora.

Novi poslanik za Španijo.

Washington, D. C., 5. sept. — Predsednik Wilson je imenoval danes Josepha E. Willard iz Virginije poslanikom za Španijo.

Direktori dohodninski davek.

Washington, D. C., 5. sept. — V demokratičnem strankinem kankusu senata se je doseglo da ne sporazum glede višine pri stojbin v novem dohodninskem davku. Splošno takso na dohodkov podprtve dohodninskemu daktu se je določilo na en odstotek s sledenimi dodatki na višino dohodka do \$500,000 in čez Od \$20,000 do \$50,000 en odstotek; od \$50,000 do \$75,000 dva odstotka; od \$75,000 do \$100,000 tri odstotke; od \$100,000 do \$250,000 štiri odstotke; od \$250,000 do \$500,000 pet odstotkov ter od \$500,000 naprej šest odstotkov.

Izginil s \$130.000

Washington, D. C., 5. sept. — Zakladniškemu comptrollerju Kane je javil danes neki bančni inspektor, da je izginil podpredsednik M. L. Woods State National banke v Fort Worth, Tex. Obenem se je zaznalo, da manjši njegovi avokati so ravno v tem času izposlovali nadodsodnika v Montrealu ustavno povleči, katerega so brzjavno sporočili naselniki oblasti.

Občetka proti unijam.

Washington, D. C., 5. sept. — Pred senatnim komitejem so navalili danes posestniki rovov v West Virginiji vso krvido radi stavkarskih nemirov v Paint in Cabin Creek premogarskem okraju na rame premogarske unije. United Mine Workers so baje na nasvet posestnikov rovov v Ohio in Illinois uprizorili stavko, ker so slednji izjavili, da ne povlačijo placi preje, dokler ne store istega tudi bossi v West Virginiji.

Krasni in brzi parnik (Avstro-American proga)

MARTHA WASHINGTON
odpiranje v soboto dne 13. septembra

večja do Trsta same 13. dn.

do Trsta ali Reke - - \$37.00
do Ljubljane - - \$38.18
do Zagroba - - \$38.08

Za poselne kabine (oddelki med II. in III. razredom) stare večja sume 24.00 vel za odprtino, za stroke polovica. Ta oddelki poselne dnevne imajo priporočeno.

Večja listka je dobila pri FR. SAKSER, 82 Cortlandt St., New York.

Amerikanci v Nankingu v veliki nevarnosti.

Zmagovito vladno vojaštvo je tri dni plenilo po mestu. Podkonzulova žena kot diplomat.

RAZBURJENJE V TOKIO.

Ministrski predsednik je sporočil cesarju, da so v Nankingu pobili veliko uglednih Japoncev.

PEKIN, 5. septembra.

Iz Nankingu prihajajo poročila, da so vladne čete popolnoma oplenile mesto. Tri dni ni bilo med vojaštvom nikake discipline.

Zmage pijača soldateska ni priznala niti inožemcem. Vojaki so vdrli v ameriški konzulat in zahtevali denar, toda soproga podkonzula W. Gilberta se jih je v odstotnosti svojega moža dobro postavila po robu. Rekla je, da so bili Amerikanci vedno prijatelji Kitajcev in da so se ob vsakih prilikah zavzemali za njih. Na ta način je pregorovila ropažljivo soldatko, da je mirnimi potom odšla.

Nadalje so hoteli udreti v stanovanje predstojnika ameriške presbiterjanske misije. Grozili so mu, da ga bodo ustrelili, če jim takoj ne odpre. Predstojnik se jih ni hotel udati. Nato so začeli streljati skozi okna in vrata, ko so dozvali, da se nahaja na dverišču veliko število inožemcev, so se umaknili nazaj.

Zavzetjem Nankingu je strelca vstavšča moč. Po vseh provincah je zavladal mir.

TOKIO, 5. septembra.

Japonski ministrski predsednik je sporočil cesarju, da so Kitajci ob zopetnem zavzetju Nankingu pomorili več uglednih Japonev.

Japonska vlada bo zahtevala od Kitajske zadoščenje in če ga ji takoj ne da, bodo zasedli japonski vojaki kako kitajsko pristanišče.

Velik požar.

Hot Springs, Ark., 5. sept. — Požar ki je divjal po celem mestnem delu, je upepelil na stotine tukajšnjih prodajal in hiš v okrožju več kot 30 blokov.

Požarna brama je bila popolnoma brez moči. Veliko je pripomogel k obsegu požara vihar, ki je divjal čez mesto s hitrostjo 30 do 40 milj. Ogenj je nastal v neki prodajalni v Church St. ter se je razširil že na več blokov, ko je dosegel na lice mesta požarna brama. Krog osme ure se je obrnil požar proti južnemu delu mesta ter ga do večer ni bilo mogoče spraviti pod kontrolo. Med razdejanimi poslopji se nahaja več hotelov, sanatorijev, cerkv, šoli ter na ducate prodajal in hiš. Nekaj ljudi je ranjenih, sporno se pa ni nihče ponesrečil. Počrvena škoda znaša približno \$4,000,000.

V lastno varnost.

Pittsville, Pa., 5. septembra. — Miss Bertha Hummel, katera je obtožena, da je umorila lastnega očeta, je nastopila v lastni zadavi potriči ter izpovedala stvari, ki so napravile nju sodnika in porotno telo.

Calumet, Mich., 5. sept. — V stavkarskih okrajih je prišlo današ med ženskami stavkokazovim in onimi stavkarjem do resnih volejivosti.

Administracija v Washingtonu skuša prepričati mehiški narod da bi sam preloplil svojo obljubo, tako bi pri dobitnih volitvah povečali zavzetje. Unija predlagata, da se imenuje dva člena gospodarstva iz vrst stavkarjev, dva pa posetniki rovov. Governer ali pa od njega imenovan za stopnik pa naj bi fungiral kot njen razsodnik. Ako bi razsodil zavzetje, bi se zavzetje izvrnilo.

Washington, D. C., 5. sept. — Požar ki je divjal po celem mestnem delu, je upepelil na stotine tukajšnjih prodajal in hiš v okrožju več kot 30 blokov.

Požar je divjal čez mesto s hitrostjo 30 do 40 milj. Ogenj je nastal v neki prodajalni v Church St. ter se je razširil že na več blokov, ko je dosegel na lice mesta požarna brama. Krog osme ure se je obrnil požar proti južnemu delu mesta ter ga do večer ni bilo mogoče spraviti pod kontrolo. Med razdejanimi poslopji se nahaja več hotelov, sanatorijev, cerkv, šoli ter na ducate prodajal in hiš. Nekaj ljudi je ranjenih, sporno se pa ni nihče ponesrečil. Počrvena škoda znaša približno \$4,000,000.

Hot Springs, Ark., 5. sept. — Požar ki je divjal po celem mestnem delu, je upepelil na stotine tukajšnjih prodajal in hiš v okrožju več kot 30 blokov.

Požar je divjal čez mesto s hitrostjo 30 do 40 milj. Ogenj je nastal v neki prodajalni v Church St. ter se je razširil že na več blokov, ko je dosegel na lice mesta požarna brama. Krog osme ure se je obrnil požar proti južnemu delu mesta ter ga do večer ni bilo mogoče spraviti pod kontrolo. Med razdejanimi poslopji se nahaja več hotelov, sanatorijev, cerkv, šoli ter na ducate prodajal in hiš. Nekaj ljudi je ranjenih, sporno se pa ni nihče ponesrečil. Počrvena škoda znaša približno \$4,000,000.

Hot Springs, Ark., 5. sept. — Požar ki je divjal po celem mestnem delu, je upepelil na stotine tukajšnjih prodajal in hiš v okrožju več kot 30 blokov.

Požar je divjal čez mesto s hitrostjo 30 do 40 milj. Ogenj je nastal v neki prodajalni v Church St. ter se je razširil že na več blokov, ko je dosegel na lice mesta požarna brama. Krog osme ure se je obrnil požar proti južnemu delu mesta ter ga do večer ni bilo mogoče spraviti pod kontrolo. Med razdejanimi poslopji se nahaja več hotelov, sanatorijev, cerkv, šoli ter na ducate prodajal in hiš. Nekaj ljudi je ranjenih, sporno se pa ni nihče ponesrečil. Počrvena škoda znaša približno \$4,000,000.

Hot Springs, Ark., 5. sept. — Požar ki je divjal po celem mestnem delu, je upepelil na stotine tukajšnjih prodajal in hiš v okrožju več kot 30 blokov.

Požar je divjal čez mesto s hitrostjo 30 do 40 milj. Ogenj je nastal v neki prodajalni v Church St. ter se je razširil že na več blokov, ko je dosegel na lice mesta požarna brama. Krog osme ure se je obrnil požar proti južnemu delu mesta ter ga do večer ni bilo mogoče spraviti pod kontrolo. Med razdejanimi poslopji se nahaja več hotelov, sanatorijev, cerkv, šoli ter na ducate prodajal in hiš. Nekaj ljudi je ranjenih, sporno se pa ni nihče ponesrečil. Počrvena škoda znaša približno \$4,000,000.

FRANK SAKER,
42 Cortlandt St., New York, N. Y.,
6104 St. Clair Avenue, N. E.,
Cleveland, O.

GLAS NARODA

(Slovenic Daily.)

Owned and published by the

Slovenic Publishing Co.

(a corporation.)

FRANK SAKSER, President.

JANKO PLESKO, Secretary.

LOUIS BENEDIK, Treasurer.

Place of Business of the corporation and

addresses of above officers:

82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

Za celo leto velja list za Ameriko in

Canada \$3.00

" pol leta 1.50

" leto za mesto New York 4.00

" pol leta za mesto New York 2.00

" Evropa za vse leta 4.50

" " pol leta 2.50

" " četrletna 1.70

" GLAS NARODA" izhaja vsak dan izvzemski nedelj in praznik.

GLAS NARODA

("Voice of the People")

Issued every day except Sundays and

Holidays.

Subscription yearly \$3.00.

Advertisement on agreement.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne

priobravijo.

Dénar na se bi blagovoli pošljati po

Money Order.

Pri spremembni kraju naročnikov pro-

simo, da se nam tudi prejmejo

kavalische naznani, da hitreje

najdeme naslovnika.

Dopisom in pošljatvam narediti ta

naslov:

"GLAS NARODA"

82 Cortlandt St., New York City.

Telefon 4687 Cortlandt.

AMERICAN ASSOCIATION OF

MEMBERSHIP LABEL

FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS

Prevelik optimizem.

—

Nepoboljšljivi optimizem washingtonskih vladnih krogov glede situacije v Mehiki trajala je vedno naprej ter postaja celo dan za dan večji. S tem optimizmom pa je v zvezi usodepolna samoprevara administracije ter varanje širših slojev ameriškega prebivalstva, ki je povsem upravičeno, zahetati natančenih pojasmil od washingtonske vlade.

Človek ne ve pravzaprav, kolikor bi verjal. Do včeraj zvečer se je glasilo iz Washingtona: Huerita je pričel z novimi pogajanjimi glede situacije: Huerta bo imel vsak način resigniral; Huerta se bo zavezal, da ne bo pri prihodnjih predsedniških volitvah nastopil kot predsedniški kandidat...

Temu nasproti pa prihajajo danez iz mehiškega glavnega mesta uradna poročila: Minister za zunanjje zadeve, Gamboa, izjavlja, da je povsem neresnično, da bi se bila med njim in famoznim John Lindon, posebnim odpostolnikom predsednika Wilsona, vršila kakršnaki pogajanja; da ne more on, Gamboa, razumeti nasprotno glasilec se zatrjevanj washingtonske administracije. Namestojoči poslanik Zdrženih držav v Mehiki pravi tudi, da ne more razumeti poročil iz Washingtona, ker je v ludo provizoričnega predsednika Huerte le v rutinski zvezki.

Vlada v Washingtonu pravi nadalje, da je našla v svoji politiki naprej Mehiki podporo in odobravanje vseh držav in velesil, ki pridejo vpoštov glede tega vprašanja. To izjavo pa označujejo v Mehiki bivajoči diplomati tujih držav kot "nedoločno", ali diplomatski povedano, kot neresnično, iz trte izvito. Eden najodličnejših diplomatov — tako poroča danes newyorška "Times" — označuje sedanjost situacije "kot najzavojitev in najbolj smešno mednarodno zmedo, kar jih je bil kedaj doživel."

Povsem neumnevno je, kakšen namen zasedljeta predsednik Wilson in njegov abstinenčni tajnik in govornik, zlatousti Bryan, s to prisilno optimistično politiko, ko vendar doživita z vsako neresnično izjavo nov poraz, ki je tem večji, čim bolj se množi njihovo število.

prebiteit namenjen v podporo došlih naseljencev, ki si v zadregi sami ne morejo pomagati. Za obilno udeležbo se priporoča Družba sv. Rafaela. — Opomba: Bushwick in Myrtle Aves. katera Ridgewood Train vozi do Ridgewood depot, tam se prestopi na Richmond Hill karo, katera vozi naravnost do parka. Vožnja iz New Yorka ali Brooklyna samo 5 centov.

Chicago, Ill. — Redkokedaj se čita od severne strani ali iz North Side, zato naj se jaz enkrat oglasim. Kar se tiče dela, gre se preeč dobro. Delajo vse tovarne s polno paro, posebno pa še tovarna za železo. Na družbenem polju tudi dobro napredujemo. Imamo več podpornih društev, katera vsa dobro napredujejo. Slovenci nas je preeč tukaj, največ je pa Tirolcev in Tirolikov. Jaz bi svetoval Mike Cegaretu, če se še ni v tem času oženil, da naj pride k nam v Chicago na North Side, ker mu bodočno tukaj zbrali eno Tirolik; dobil bo, kakršno bo hotel, s krofom — ali brez krofa. Torej, Mike, le korajo! — V nedeljo dne 14. septembra bo imelo društvo "Jugoslovan" št. 104 J. S. K. J. svojo prvo jesensko veselicu v Narodni dvorani, vogal Centre Ave. in 18. St. Tem potom vabim naša sosedna društva ter posamezne rojake in rojakinje, da nas ob tej prilici gotovo obiščo. Torej na veselo svidenje v nedeljo dne 14. septembra! — Mat. Matičič, tajnik dr. "Jugoslovan" št. 104 J. S. K. J.

Milwaukee, Wis. — Pred nekaj dnevi je povozila poučna železnica sina Martina Žužeka, ki je postal na mestu mrtev. — Na West Allis je umrl pred kratkim so-pogra p. Podojsterška; zapustila je tri male otročice in žalujočega moža. Bodil ji lahka tuja zemlje, sorodnikom pa izrekamo naše sožalje. — Ivan Vodovnik.

Albia, Iowa. — Naše mestec je prav prijazno in šteje po zadnjem ljudskem štetju 4969 duš. V okolici so lepe kmetije in precej premogorov. Po nekaterih se dela redno vsak dan, po drugih pa dvakrat do stikrnat na teden. Delo se težko dobi, ker je vse prenapolnjeno. Letina bo letos že slabša, v sledi nepristane suše. Jaz se ubijam na farmi, same do pošteno preživim svojo družino. Na ječmenovec ni za mislit, ker je predrag in se pretežko dobi. Rojakom moram naznani, da je v naseljini Durrree premulin naš priatelj Fran Gril po 3letvi jako hudi bolezni. Dne 26. avgusta smo ga spremili na katoliško pokopališče ob veliki udeležbi slovaškega občinstva. V imenu žaljuče soproge se najiskrenje zahvalim vsem, ki so ranjemu kaj pomagali. Ves čas svojega 9letnega bivanja v Ameriki je bil nesrečen. Dvakrat si je zlomil nogu in obakrat je bilo le malo upanja, da bi ozdravil. Tukaj zapisuša žaljuče soprogo, v starim domovini dva brata in eno sestro, nekje v državi Kansas pa vsaka z imenom Janez Gregorčič. Tega Gregorčiča tudi prosim, da naj se zglaši svoji sestri, ki je postala sedaj velika sirota. — Dragi priatelj, počivaj v miru, lahka naj ti bode tuja zemlje! — Fr. Cecuper.

Razne zanimivosti.

—

Pisma Petra Velikega najdena v dejkatesni trgovini.

Lastnorodno pismo carja Petra Velikega so našli v prodajalnici kjer se prodajajo dejkatesni! V pisma so zavijali klobase, salami itd. Car je svoječasno zelo pogosto dopisoval z ravnateljem državnih rudnikov v Uralu, grofom Tatjicem. Te dopise je grof odstopil državnemu rudniškemu arhivu v Jekaterinoslovu. Uprava arhiva se je zdaj odločila prodati nepotrebne stare listine kot makulatu. Pri tem seveda ni nihče na to mislil, da bi se prepričal, da je so med papirjem tudi kakšne važne listine. Za par lopejk je kupil neki trgovec cel zaboravljajo. Slučajno je kupil neki poznalec starin kos klobase, zaviti v pisma Petra Velikega. In tem se je posrečilo, da je ohranil par pism carjevih.

Slika nemške "kulture".

Občinski urad v Šinovi pri Novem Jičinu na Moravi je odredil naj Čehi odpravijo češke napisne — pokopališča. Umejo se sa moobsebi, da so Čehi to tartarično odredbo docela ignorirali. Vsled tega so nemški "kulturnose" vse desetine s češkimi napisi potrgali s spomenikov in jih pometali in bližnji potok. Med Čehi je zavladalo silno ogorčenje. Zanimivo bo, kaj ukrene državni zastopnik proti nemškim sirovim.

Ranjene je postal zanpljiv in nadaljeval z nekoliko tišjim glasom:

"Toda veste, je že vse prav, lepo in dobro v Srbiji, toda so pa te stvari, ki bi jih pristeni Črnogore vendarle ne mogel prenašati. Ko smo shišali, da so Bolgari naše srbske brate izdali, se takoj napotilo dvanajst tisoč pet sto izmed naših junakov (Črnogorec imenuje svoje rojake vedno junake). Opomba: bratom na pomoč. Seve, mi smo se hoteli boriti in nič kakor boriti. Pa so prišli srbski častniki in so nas hoteli učiti najzavojnoprstnjevje stvari. V vrsti bi moral stali, pozdravljati bi jih morali, pa čast in spoznavanje bi jim naj izkazovali! Toda veste, takšne stvari pri nas skratkomalo niso v navadi!"

Dopisi.

New York, N. Y. — Vabilo na jesenski izlet, katerega priredi Družba sv. Rafaela v nedeljo dne 21. septembra 1913 v Henry Walther's Emerald Parku, Myrtle Ave., cor. Martin Ave., Glendale, L. I. Pričetek ob 2. uri popoldne. Poleg navadne zabave bodo tudi žrebanje krasnega dobitka in krogljanje za "eash" dobitke. Vstopina 15 centov za osebo, otroci do 12. leta so vstopino prosti. V plesni dvorani svira Slovenska godba. Rojaki! Udeležite se tega izleta, ker je morebitni

prebiteit namenjen v podporo došlih naseljencev, ki si v zadregi sami ne morejo pomagati. Za obilno udeležbo se priporoča Družba sv. Rafaela. — Opomba: Bushwick in Myrtle Aves. kare Ridgewood Train vozi do Ridgewood depot, tam se prestopi na Richmond Hill karo, katera vozi naravnost do parka. Vožnja iz New Yorka ali Brooklyna samo 5 centov.

"Pa kaj so častniki od vas zahvali?" je vprašal dopisnik. "Veš, ko smo prišli, so nam častniki rekli, da se moramo učiti discipline. A čemu bi se naj pravi Črnogorec učil discipline? Ali nismo Skadra zavzeli?" Kdo nam more očitati, da bi bili kdaj v kakri zvezi s tisto prokleto disciplino? Prišli smo torej v Srbijo. Stopil je k nam častnik, odvedel me ne in moje brate, nas postavil na solnce ter nam velel, naj mu gledamo v obraz. Jok, ki ne bo dobro, sem rekel. Pa je zopet prispol oficer in s prstom pokazal na vsakega poedinca. "Ti si prvi", je rekel in meni pa je reklo: "Ti si drugi!" To pa mi je bilo vendar preveč. "Čuješ, brate Srbin," sem mu rekel, "vsa čest in spoštovanje tebi, toda jaz še nisem bil nikoli drugi in tudi se da najmam nobenega poželjenja po tem. Jaz se hočem zate boriti, zastranovati pa se ne dam!"

"Kaj pa je nato častnik storil?" vprašal je dopisnik.

"Znaš, ker so vsi naši junaki tako govorili, je uvidel, da se ne da nič napraviti; zato je nas nehal štetni in nas razvrščati po hramost. Jok, Črnogorec se ne da zapostavljati in zasramovati!" Ranjene je za trenutek utihnil ter se globoko zanušil. Nato pa je nadaljeval:

"Znaš, pravzaprav ne morem razumeti ljudi tu v Srbiji. Pri nas gre žena z možem v vojno in mu kuhin, ko se borii s sovrahom. Ko smo pa semkaj prišli, se je pojavil pri nas častnik ter nam prinesel graha, krompirja in mesa. "To je vaša jed", je reklo, "eden izmed vas bo moral kuhati." Ha, kuhati! Kaj pravite k temu? Črnogorec, pa kuhati! Odgovorili smo mu: "Mi smo prišli, da se borimo, ne pa da kuhamo. In če bi sam sveti Nikolaj prišel nam, bi zanjega ne kuhal! Ti lahko kuhaš, mi pa tega ne bomo storili!" Pometali smo sočivje proč, meso pa smo si spekli na žrjavici. Ko je potem uvidel, da se z nami ne da ničesar napraviti, je nas pustil na miru in vse je bilo na najlepšem redu. Sprva je še menil, naj bi leže streljali, toda tega ne stori noben Črnogorec. Saj vendar nismo Arnavit! Mi streljam stojte, da bolje vidimo. Lahko mi daš boge kolikor ovac, pa se ne bom vlegel, da bi strejal. Jok nisem Arnavit..."

Milwaukee, Wis. — Pred nekaj dnevi je povozila poučna železnica sina Martina Žužeka, ki je postal na mestu mrtev. — Na West Allis je umrl pred kratkim so-pogra p. Podojsterška; zapustila je tri male otročice in žalujočega moža. Bodil ji lahka tuja zemlje, sorodnikom pa izrekamo naše sožalje. — Ivan Vodovnik.

Albia, Iowa. — Naše mestec je prav prijazno in šteje po zadnjem ljudskem štetju 4969 duš. V okolici so lepe kmetije in precej premogorov. Po nekaterih se dela redno vsak dan, po drugih pa dvakrat do stikrnat na teden. Delo se težko dobi, ker je vse prenapolnjeno. Letina bo letos že slabša, v sledi nepristane suše. Jaz se ubijam na farmi, same do pošteno preživim svojo družino. Na ječmenovec ni za mislit, ker je predrag in se pretežko dobi. Rojakom moram naznani, da je v naseljini Durrree premulin naš priatelj Fran Gril po 3letvi jako hudi bolezni. Dne 26. avgusta smo ga spremili na katoliško pokopališče ob veliki udeležbi slovaškega občinstva. V imenu žaljuče soproge se najiskrenje zahvalim vsem, ki so ranjemu kaj pomagali. Ves čas svojega 9letnega bivanja v Ameriki je bil nesrečen. Dvakrat si je zlomil nogu in obakrat je bilo le malo upanja, da bi ozdravil. Tukaj zapisuša žaljuče soprogo, v starim domovini dva brata in eno sestro, nekje v državi Kansas pa vsaka z imenom Janez Gregorčič. Tega Gregorčiča tudi prosim, da naj se zglaši svoji sestri, ki je postala sedaj velika sirota. — Dragi priatelj, počivaj v miru, lahka naj ti bode tuja zemlje! — Fr. Cecuper.

Lastnorodno pismo carja Petra Velikega so našli v prodajalnici kjer se prodajajo dejkatesni! V pisma so zavijali klobase, salami itd. Car je svoječasno zelo pogosto dopisoval z ravnateljem državnih rudnikov v Uralu, grofom Tatjicem. Te dopise je grof odstopil državnemu rudniškemu arhivu v Jekaterinoslovu. Uprava arhiva se je zdaj odločila prodati nepotrebne stare listine kot makulatu. Pri tem seveda ni nihče na to mislil, da bi se prepričal, da je so med papirjem tudi kakšne važne listine. Za par lopejk je kupil neki trgovec cel zaboravljajo. Slučajno je kupil neki poznalec starin kos klobase, zaviti v pisma Petra Velikega. In tem se je posrečilo, da je ohranil par pism carjevih.

"Toda veste, je že vse prav, lepo in dobro v Srbiji, toda so pa te stvari, ki bi jih pristeni Črnogore vendarle ne mogel prenašati. Ko smo shišali, da so Bolgari naše srbske brate izdali, se takoj napotilo dvanajst tisoč pet sto izmed naših junakov (Črnogorec imenuje svoje rojake vedno junake). Opomba: bratom na pomoč. Seve, mi smo se hoteli boriti in nič kakor boriti. Pa so prišli srbski častniki in so nas hoteli učiti najzavojnoprstnjevje stvari. V vrsti bi moral stali, pozdravljati bi jih morali, pa čest in spoznavanje bi jim naj izkazovali! Toda veste, takšne stvari pri nas skratkomalo niso v navadi!"

"Pa kaj so častniki od vas zahvali?" je vprašal dopisnik. "Veš, ko smo prišli, so nam častniki rekli, da se moramo učiti discipline. A čemu bi se naj pravi Črnogorec učil discipline? Ali nismo Skadra zavzeli?" Kdo nam more očitati, da bi bili kdaj v kakri zvezi s tisto prokleto disciplino? Prišli smo torej v Srbijo. Stopil je k nam častnik, odvedel me ne in moje brate, nas postavil na solnce ter nam velel, naj mu gledamo v obraz. Jok, ki ne bo dobro, sem rekel. Pa je zopet prispol oficer in s prstom pokazal na vsakega poedinca. "Ti si prvi", je rekel in meni pa je reklo: "Ti si drugi!" To pa mi je bilo vendar preveč. "Čuješ, brate Srbin," sem mu rekel, "vsa čest in spoštovanje tebi, toda jaz še nisem bil nikoli drugi in tudi se da najmam nobenega poželjenja po tem. Jaz se hočem zate boriti, zastranovati pa se ne dam!"

"Kaj pa je nato častnik storil?" vprašal je dopisnik.

"Množica nekoliko pomirila, se je umaknula iz cerkve med klici gorjenja nad nemško sirovino, češ, še v

ZIRA
10 CIGARETTES FOR 5¢

PRISTNOST
KAKOVOST
CENENOST
VSE ZDRUŽENO V ZIRA
Vspeh po zaslugu.

Pavličkova kronska.

Ivan Cankar.

danes godov... Honza, moj mali Honza... In tako sem mislil, pa dan, da bi vi... tako in tako..."

Cuden, prestrašen, upajoč in obupajoč smehljaj je spačil nješov obraz.

"Eno samo krono!" je vzkliknil nenašoma s tenkim, hripcavim glasom; v pasu je upognil život in je stopil za korak bližje postelji.

"Kaj je ena kronska?" je govoril v vročici. "Prah na cesti, pesek... v eni sami noči..."

Zdi se mi, da je nameraval obširno pripovedovati, kakor pričujev človek, da bi prevpil misli svojega sreca. Jaz sem sedel na postelji, opiral sem glavo ob dlan in sem se smejal natihoma. Zmior glasnejši in veseljši je bil moj smeh: glej, že je nekdo na svetu, ki je prišel in se ponizuje pred teboj! Glej, prišel je človek iz čudnih krajev, in misli, da si bogatejši od njega! Smejal sem se, on je videl moj smeh, njegova siva koža je bila še bledejša.

"Eno samo krono!" je izpregorovil čisto tiho, da sem komaj slišal: njegov oči so se tako svetle, da sem čutil na lečih, do srca, njih luč.

"Niman krona!" sem odgovoril. Stal je in molčal. "Niman!" sem odgovoril mirno, v maščevalni zlobi hladno, ko je gledal name z belim, v grozni osteklenim pogledom.

"Njegov god je danes!" je povabil kakor otrok in tudi njegov smehljaj je bil nenašoma ves otroški, samo oči so bile svetle in siroko odprte.

Stal je tam, obadvaja sva molčala; naposlед se je okrenil počasi, čisto tiho je odprl duri in je šel. Vstal sem hiro, stopil sem k oknu in sem malahiko privzdignil zagrinjalo. Vedel sem, da se bo ozri proti oknu, s tistim zamogleglim, blaznovo upajočim pogledom, kakor se ozre berač z blatne este nazaj proti pragu: morda se premisli, morda se vzbudi nenašoma usmiljenje v njegovem sreču! — Pogledal je, nato je šel po ulici dalje z naglim, zibajočim se in opotekajočim korakom; najbrž je bil ugledal v daljavnih ciljih v novo upanje...

Mislil sem manj z živim srečem kakor na bratu; videl sem vsa njegova pota, tudi žalostno poslednjo pot, slišal sem njegove plahne besede, plahne in ječljajoči, in njegove oči sem videl, ki so bile zatekle in krvavo obrobilene.

II.

Pavliček je stanoval skoraj nimeni nasproti in videl sem časih njegov kabinet, tesno, prazno, temno izbo. Mizar je bil nekoč, zdaj je komaj še hodil in že od zime ni imel dela. Časih se je prikazala ob oknu nenašadno debela otroška glava: čelo je bilo izbočeno, za ped visoko, lasje so bili redki, beli in mehki, kakor svetel mah. Janek, mali Honza. Deset let mu je bilo, pa še ni dobro govoril; le redkokdaj se je zgodilo, da se je vzdignil na tenke, skriviljene, bolne noge; vzdignil se je ter se je plazil ob zidu do okna.

"Hodim!" je vzkliknil ter je streljal na očeta z velikimi, svetlimi, veselo začudenimi očmi. Ob spomladnjem večeru, ko je bilo okno odprtlo in je dihal v izbo topel, mehek vzhod, je ležal Janek na postelji in se je nenašoma vzdržil. Polunrank je bil v izbi; oči je sedel ob vznosu, glavo na odeeji, oči zatisnjene. "Tatinek!"

"Zakaj ne spiš, Janek?"

"Kedaj bo moj god? Kaj ne bo kmalu moj god?"

Oče je vstal in spreletel ga je strah, da so se mu tresle noge.

"V nedeljo bo tvoj god! V nedeljo že, Janek!"

Sklonil je, da so se mu noge zelo tresle; dasi ni mislil odhajati, je prikel za kljuko; zihalo se mu je najbrž v moji zatohli izbi.

"Nedelja je danes, in njegov god je namreč danes!" je pomavjal, jaz pa sem streljal manj.

"Tako in tak... Janek je

Skrb je trpetala v njegovem glasu in mu je gledala iz oči.

"Kaj nisi vesel, da je moj god?" je vprašal Janek začuden in na jok mu je bilo.

"Vesel sem, Janek... povej, kaj bi rad za god?"

"Zogo!"

"Kaj se?"

Janek je pomisli.

"Potico bi rad imel... rumento, medeno potico... že dolgo nisem jedel potice, tatinek!"

"Tudi potico boš dobil, velik kos potice... In kaj bi nazadnje še rad imel?"

"Nazadnje, tatinek, pa mi kupi kaj takega, ker še sam ne vem... zato da bom vesel, ko bom zagledal!"

Janek je zaspal; oče je sedel ob vznosu, sključen v dve gubi, obraz skrit v dlaneh.

Vse skribi, vsa žalost bližnje in daljnje prihodnosti, vse je izginilo mahoma — izpremleno se je vtelesilo se v eno samo, čisto razločno skrb in misel.

Pavliček je premišljeval, "Petek je danes, še dolgo je do nedelje, jutri je še ves dan moj... čemu strah in bridkost že vnaprej? Dovolj bo še čas in vrlinočnost za strah in bridkost."

Nato je računal.

"Zoga, petnajst krajearjev... drage so; potica, petnajst krajearjev... lep kos bo; in nož mu bom kupil, majhen, svetel nož... dvajset krajearjev. To je kronska... kronska je treba imeti!"

Zmračilo se je zunaj. Prižgal je svečo in je posvetil Honzi v obraz. Smehljaj je ležal na odprtih ustnicah, na bolnih drobnih lieh pod ogromnim izbočenim čelom.

"Zdaj se mu sanja!" je pomisli Pavliček. "O žogi se mu sanja in o potici... On ve v svojem sreču, da bo dobil zogo in potico, nič ne dromo in ne skribi; kakor da mu je bil Bog sam obljubil... Kronska je treba imeti!"

Pozvonil je; noge so se mu tresle in v lica mu je bilo mráz. Drugi so se odprle, gospodar sam je stal pred njim. Ogrnjeno je bil v dopetno pisano spalno suknjo, pisano čepico je imel na glavi; iz tolstega, rdečega obraza so gledale drobne, zlatne, lene oči.

"Kaj je, pan Pavliček? Dolgo vas ni bilo k meni, pan Pavliček!"

Stopila sta v izbo, gospodar je sedel v naslačču, Pavliček je stal ob durih.

"Kako je torej, pan Pavliček? Kaj ste prinesli lepega?"

Tičalo ga je v grlu, govoril je z ječljajočim, komaj razumljivim glasom in se je priklanjal sunkomu z vsem životom.

"Tako in tak... Janek, moj mali Honza... njegov god je juštri..."

Nasmehniti se je hotel, toda smehljaj je bil joku podoben. Gospodar, ki si je prizgal dolgo turšo pipo, je vzdignil visoko obrvi in je odstavl pipa ves osupel.

"Ali se vam blede, pan Pavliček?"

"Drugache bi bil moral začeti!" je pomisli Pavliček zelo prestrašen.

"Saj veste, gospod, tako in tak... Ampak vse boše v redu, vse bom poplačala..."

"Kedaj?"

"Poskušal bom, vse bom poskusil... ne zamerite, gospod, oglejbo se bolnega človeka... ampak vse bom poskusil, še je nekaj malega moči v teh rokah..."

Oči so se mu zasolzile od hvaljnosti in sladke misli so mu napolnile sreču, vzlignile so se bile nenašoma iz globoke teme, frfotale so vesele in svetle v solncu. Se žalost sama je bila kakor od mehke luči obžarjena in sladoopojne so bile solze, ki so kapale iz njenega keliha.

"Letezil je roke, dolge, suhe, koščene roke, ki so se mu tresle, kakor starec.

"Kaj to ste mi prišli povedat?"

Gospodarjev obraz je bil nenašoma ves resen, Pavličku se je zdel še bolj tolst in rdeč nego prej.

"Ne, tako gospod, nisem vam prišel tega povedat... Jutri je nedelja, praznik svetega Ivana Evangelista... in moj Janek, moj mali Honza... tako in tak..."

Gospodar je molčal.

"Sinoči je rekel moj Honza: Tatinek, kaj mi boš kupil za god? Sree mi je presunilo: kajti, o, gospod, jaz nimam, da bi mu kupil kruha... Ena samo kronska da bi imel, prav nič več kakor eno krono!"

Gospodar je odprl usta, ko je Pavliček še govoril; nato pa je nenašoma vstal, ves obraz mu je bil zabrek, sopel je težko in je kričal sunkoma, s hripcavim glasom.

"Tatinek!" — Začutil je droben roku na licu.

"Kaj bi rad, Janek?"

"Vseeno mi povej, kaj mislis kupiti še nazadnje. Dolgo je že in rad bi vedel, ne morem čakati."

"Nož ti bom kupil... tak majhen, svetel, ves gosposki nož!"

Tatinek, zdaj pa zaspala obava; in ko bova odprla oči, bo že svetel dan; in potem samo še en dan in samo še ena noč!"

"Kaj si pozabil na moj god?"

"V nedeljo bo tvoj god! V nedeljo že, Janek!"

Sel je preko izbe, roke sklenjene pred obrazom. Janek je gledal za njim in se je čudil.

"Kaj si pozabil na moj god?"

"Nič nisem pozabil... Le potripi, saj je še dolgo do nedelje, točno hiše stran!"

Gospodar je odprl duri nastez.

Kaj je zatusil oči in je tako zaspal.

Honza je zatusil oči in je tako zaspal. Pavliček se je okretil na postelji; v tem so se popolile sladke misli, kakor čra, te-

žek oblak je viselo nad srečem, nad sanjam...

III.

Zjutraj, ko je Honza še spal, je odprl Pavliček duri in je šel. Počasi je še po ozkih stopnjevah, počasi preko dvorišča in pod drugimi, širokimi in svetljimi stopnjičami je postal ter si oddahnil. Upognjen je setal in truden, kakor da mu je hrbet težko natvorjen.

"Morda se bo razsrdil!" je pomisli. "No, naj se razsrdi; pravice je na njegovi strani! Mirno bom poslušal, nobene besede ne bom zinil... On bo gledal za mimo in bo pomisli: Ni bilo prav, da sem se razsrdil nad njiju, siromak je! — In me bo poklical nazaj: Nate, pan Pavliček, še eno kronska... za Honzo!"

Stopal je počasi po strelnih stopnjičah, nič lažji ni bil tovor na hrbitu. Skozi široko odprtjo okno na koridorju je videl Pavliček na prostran vrt; duh evetočnih akacija mu je omotil glavo, z dolgimi požirki je dihal v prsa opomni.

"Tatine, vsa žalost bližnje in daljnje prihodnosti, vse je izginilo mahoma — izpremleno se je vtelesilo se v eno samo, čisto razločno skrb in misel.

Pavliček je premišljeval, "Petek je danes, še dolgo je do nedelje, jutri je še ves dan moj... čemu strah in bridkost že vnaprej? Dovolj bo še čas in vrlinočnost za strah in bridkost."

Nato je računal.

"Zoda se bo razsrdil!" je pomisli. "No, naj se razsrdi; pravice je na njegovi strani! Mirno bom poslušal, nobene besede ne bom zinil... On bo gledal za mimo in bo pomisli: Ni bilo prav, da sem se razsrdil nad njiju, siromak je! — In me bo poklical nazaj: Nate, pan Pavliček, še eno kronska... za Honzo!"

Stopal je počasi po strelnih stopnjičah, nič lažji ni bil tovor na hrbitu. Skozi široko odprtjo okno na koridorju je videl Pavliček na prostran vrt; duh evetočnih akacija mu je omotil glavo, z dolgimi požirki je dihal v prsa opomni.

"Tatine, vsa žalost bližnje in daljnje prihodnosti, vse je izginilo mahoma — izpremleno se je vtelesilo se v eno samo, čisto razločno skrb in misel.

Pavliček je premišljeval, "Petek je danes, še dolgo je do nedelje, jutri je še ves dan moj... čemu strah in bridkost že vnaprej? Dovolj bo še čas in vrlinočnost za strah in bridkost."

Nato je računal.

"Zoda se bo razsrdil!" je pomisli. "No, naj se razsrdi; pravice je na njegovi strani! Mirno bom poslušal, nobene besede ne bom zinil... On bo gledal za mimo in bo pomisli: Ni bilo prav, da sem se razsrdil nad njiju, siromak je! — In me bo poklical nazaj: Nate, pan Pavliček, še eno kronska... za Honzo!"

Stopal je počasi po strelnih stopnjičah, nič lažji ni bil tovor na hrbitu. Skozi široko odprtjo okno na koridorju je videl Pavliček na prostran vrt; duh evetočnih akacija mu je omotil glavo, z dolgimi požirki je dihal v prsa opomni.

"Tatine, vsa žalost bližnje in daljnje prihodnosti, vse je izginilo mahoma — izpremleno se je vtelesilo se v eno samo, čisto razločno skrb in misel.

Pavliček je premišljeval, "Petek je danes, še dolgo je do nedelje, jutri je še ves dan moj... čemu strah in bridkost že vnaprej? Dovolj bo še čas in vrlinočnost za strah in bridkost."

Nato je računal.

"Zoda se bo razsrdil!" je pomisli. "No, naj se razsrdi; pravice je na njegovi strani! Mirno bom poslušal, nobene besede ne bom zinil... On bo gledal za mimo in bo pomisli: Ni bilo prav, da sem se razsrdil nad njiju, siromak je! — In me bo poklical nazaj: Nate, pan Pavliček, še eno kronska... za Honzo!"

Stopal je počasi po strelnih stopnjičah, nič lažji ni bil tovor na hrbitu. Skozi široko odprtjo okno na koridorju je videl Pavliček na prostran vrt; duh evetočnih akacija mu je omotil glavo, z dolgimi požirki je dihal v prsa opomni

Nastajajo odprte so bile duri in nikogar ni bilo v prodajalnici. Na široki mizi, komaj dvoje koračov od duri je ležalo v vrsti troje velikih, lepih, rumeno počenih kolačev. Na drugi mizi je ugledal Pavliček malo okroglo skledoč kaker jih imajo peki in sitacumarji za drobiž.

Stal je pred drumi; njegov obraz se je nasmejal z beraškim smehljajem, nato pa se je nenašelna čudno spaciš.

"Tako in tako ... eno samo krono, o gospod, eno samo krono ... vse bom poskusil..."

Kolena so se mu šibila, ko se je opotekel preko praga. Segel je v skledoč in je vzeli krono; nato je vzdušni kolč in ga je stisnil pod pazduho.

"Hej!"

Težka pest ga je udarila v obraz, omahnul je preko izbe, kolč in krona sta se zakotila po tleh. Pest je udarila vdrugič in Pavliček se je zgrndil na kolena. Hrponja je bila prodajalna polna.

"Tat!" je kričal pek zarpljen v obraz, z bleščecimi očmi. "Čakal je že zunaj, že prej sem ga videl. Komaj sem storil korak iz prodajalnice, je že posegl z dolgo roko ... s pestjo je zagrabil!"

Pavliček se je vzdušni, otkel je bil pod očesom in na čelu. Oziral se je s praznim, topim pogledom, komaj je čutil, da so ga suvali s pesmi, bili ga po glavi in v prsa.

"Za Honzo... godov je danes moj Janček... ko je praznik svetega Ivana Evangelista..."

Stopil je k njemu stražnik in ga je prijet pod pazduho tako trdo, da se je opotekel.

Nato se je napotila dolga procesija skozi ulico. Preden je zavila ob oglu, se je prikazal visoko ob oknu droben otroški obraz z ogromnim, izbečenim čelom.

"Tatiniek! Kod hodiš, tatiniek! Dolgo te že čakan!"

Utihiš je truš, izginila je procesija.

Tatiniek!"

Še tesneje sem zagnil okno, le gel sem in sem odel preko glave, da bi ne slišal več življenja. Toda bučalo je od dačč, klicalo, kakar glas človeka, brez telažbe umirajočega... več bi se zakopal globoko v zemljo, bi klicalo v mojem srcu samem.

Deca.

Ruski spisal A. P. Čehov.

Očeta, mame in tete Nade ni doma. Sli so v krstne gosti k omeni staremu čestnemu, ki jaha na malem, sivem konjiču. Da bi jih počakali, so se vedeli v obdienie za mizo Griša, Ana, Aljoša, Sonja in kuharčin sin Andrej. Igrajo tombolo. Pravzaprav bi jim bilo že čas iti spati; toda ali je mogeč zaspasti, ne da bi bili zvedeli od mame, kakšen je otrok in kaj so jedli na gosteh? Viseči svetiljka obseva mizo, pokrito s številkami, orehovimi lupinami, papirnatimi in steklenimi koščki. Vsa igralec ima pred seboj po dve karti in kupeček steklenimi koščki za pokrivjanje. Sredni mize leži bel plošček s petimi kopejkami. Poleg ploščka je nedojedeno jabolko, zraven so kleče in krožnik za orehove lupine. Dece igra za denar. Stavi se po kepejki. Po goj, če kdo ogoljovi, se ga spodi na mizo. V obdienie ni razen igralec nikogar. Dojka Agafija Ivanovna sedi dol in kuhanju in uči kuharico obliko urezovati, a najstarejši brat Vasja, dijak pete sole, leži v sprejemnici na divanu in se dolgočasi.

Igrajo strastno. Največja strast odseva z lica Griše. To je majhen devetleten dečko s kratko ostrizeno glavijo, polnimi levi in tak tolstimi ustnicami, kakor zamoreček. Hodi že v pripravljalni razred in zato se ima za velikega in tako učenega. On igra samo za denar. Ko bi ne bilo na ploščku kopejki, bi bil šel že zdavnaj spati. Njegova rjava oči begajo nemirno in nevoščljivo po kartah partnerjev. Strah, da bi utegnil kdo drugi dobiti, zavist in finančne kombinacije, ki polnijo njegovo kratko ostrizeno glavijo, mu ne dajo sedeti pri mizu in zbrano poslušati. Vrti se kakor na iglah. Ako je dobil, seže s počljivostjo po denarjih in smuk z njimi v žep. Njegova sestra Ana, osemletna dekleca s špičasto bradico in pametnimi, svetlimi očmi, se tudi boji, da bi kdo ne dobil. Barve jo spreletavajo in z ostriimi očmi pa na vsakega igraleca poseljajo. Sreča v igri je za ujo vprasanje samoljubja. Druga sestra, Sonja, dekleca pri šestih letih s

kodrasto glavijo in cvetočimi lički, kakor jih imajo samo jako zdravi otroci, drage punčke in slike na bonbonskih škatljicah, igrata tombolo radi procesa igre. Obraz ji je razigran. Naj dobri ta ali oni, Sonja se enako hohote in bije ob dlani. Aljoša, okrogli zavajeni deheluhar, piha, sope in strni v karte. On ne pozna ni koroščljubja, ni samoljubja. Da ga le ne gonijo od mize in ne silijo spati, pa hvala lepa. Na zunaj je flegma, a v duši je rav poštena bestija. On ni prisodel toliko zavojne igre, kakor zavojlo preprirov, ki so pri igri neizogibljivi. Strašno dobro mu dene, če koga upili ali ozmerja. Že zdavnaj bi bil moral nekam iti, a on se ne gane od mize niti za trenutek, ker se boji, da bi mu medtem ne počrali stekleni pokrivalki in kopejki. Ker pozna samo ednice in one številke, ki imajo na koncu, pokriva zanj Ana. Peti partner, kuharčin sin Andrej, ogorč, bolhen deček v katunastrijei in s kovinskim križcem na prsilih, nepremično stoji in zamsljeno gleda v številke. Dobiček in uspehi drugih ga čisto nje ne zanimajo, zato, ker je ves zatopljen v aritmetiko igre, v ne komplieirano filozofijo: koliko je različnih številk na tem svetu, kako to, da se ne zmešajo!

Številke kličejo vsi z vrstjo, razen Sonč in Aljoša. Ker so številke vendar malo preonolicene, si je praksa izmisla mnogo terminov in smenskih priimkov. Tako pravijo številki 7 kosa, 11 so parice, 77 je Semjon Semjončič, 90 je stara mati itd. Igra se prav vsele razvija.

"Dvainštrideset!" kriči Griša in jemlje iz očetove kučne rumene cilindričke. "Sedemnajst! Kos! Osem — travo nosim!"

Ana vidi, da je Andrej zamudil 8. Drugikrat bi ga opozorila na to, a sedaj, ko na plošču obremen s kopejkami leži njeni samoljubje, se samo zmagodavno razvija.

"Triindvajset!" nadaljuje Griša. "Semjan Semjončič! Devet!"

"Šéurek, šéurek!" vsklikava Sonja, kačož na ščurka, ki beži preko mize. "Aj!"

"Nikar ga!" pravi Aljoša s pomilovalnim glasom. "Morebiti ima otroke..."

Sonja spreminja z očmi ščurka in misli na njegove otroke: kako morajo biti to majhni ščurki!

"Triinštrideset! Ena!" nadaljuje Griša, katerega muči misel, da ima Ana že dve kvaterni. "Sest!"

"Tombola! Moja tombola!" vpije Sonja, koketno pogleduje in se smeje na ves glas.

Partnerji delajo dolge obraze.

"Bomo pogledali!" pravi Griša in nevoščljivo pogleduje na Sonjo. Po pravice največjega in najpametnejšega si lasti Griša odločilni glas. Kar hoče on, to se mora steriti. Dolgo in skrbno kontrolirajo Sonjo in na veliko žalost partnerjev se izkaže, da ni goljufala. Pričenja se druga parata.

V New Yorku, 4. sept. 1913.

Naši Severni zvezdi

J. S. K. J. ob 15letnici obstanka in povodom
IX. glavnega zborovanja.

Tam na severnem obzorju
Zvezda zasijala je;
Njen se svit ob našem morju
In povsodi vidi že.

Zvezda nova zamigljala
Si debrotuo iz neba;
V Minnesoti prikazala,
Kjer to zvezdo vsak pozna.

Let petnajst že jasno siječ,
Let petnajst Tvej greje žar.
Bratsko nam ljubezen klijše,
Si naš up tolažbe dar.

Zvezda mila si Jednota
Naša tam vstanovljena;
Bratom Juga si dobrota,
Polne blagov ti si vsa!

V New Yorku, 4. sept. 1913.

Ce nesreča kdaj se zglaši,
Tare hišo žalost, glad;
Tvoji telažni glesi,
Ji pomagajo do nad.

Solz Jedinota učenila,
Si stevilno že do zdaj;
V stiski bratem prisikočila,
Prijomogla si dokaj.

Danes sreč marsiktero,
Te blagruje in želi:
Da ohrahi a bi vero
V pravi slogi bratovski.

Cuva Bog uj tebe leta,
Muoga krepko še takoz;
Pet začrtana pa sveta,
Naj ti vedno lahka bo!

Ivan Zupan.

Andrejeve karte so plačane in igra se nadaljuje.

"Nekje zvoni, kaj ne?" pravi Ana, siroko odprije oči.

Vsi nehajo igrati in z odptimi ustmi zre v temno okno. Za temoto se svetilka odsvet svetiljke. "To se je tako slišalo."

"Po noči samo na pokopališču zvoni..." pravi Andrej.

"Zakaj pa zvoni tam?"

"Da bi se razbojnički v cerkev ne prikradli. Zvona se oni boje."

"Zakaj bi se pa razbojnički prikradli v cerkev?" vpraša Sonja.

"I zakaj: da bi stražnike pobili!"

Za minuto je vse tiho. Vsi se spogledajo, vzdrgetajo in nadaljuje igro. Zdaj ima Andrej tombolo.

"Ogoljufal je!" basira meni nič tebi nič Aljoša.

"Lažeš, jaz nisem ogoljufal!"

Andreja spreletava bledica, ustva se mu krive in čof! Aljošo po glavi! Aljoša zloto vrti oči, poskakuje, se upre s kolenom ob mizo in čof! Andreja po lieu! Še ena zaušnica pada od te strani, druga od one in nato večita oba.

Sonia, ki ne prenese kaj tako strašnega, začne tudi jokati in po obnediti odmeva večglasno jok. Pa ne mislite, da je s tem igra končana. Se pet minut ne mine, da se deca zopet smiju in mirno pomenjuje. Obrazki so objokani, a to jih ne zadržuje, da bi se ne smerjali. Aljoša je eclo srečen: bila je pomota!

V obdienico stopi Vasa, dijak pete sole. Zaspano in razočarano izgleda.

"Nečuvno!" misli sam pri sebi, ko vidi kako Griša potres z žepom, v katerem zvene kopejke. "Kaj se oterokom daje denar? Kaj se jim pusti igrati hazardne igre? Lepu pedagogijo to, v resnici. Nečuvno!"

A deca igra s takim tekonom, da se se njega poloti veselje, da bi prisodel k njim in poskusil svojo srečo.

"Počakajte, pojdem še jaz enkrat!" jih reče.

"Daj kopejko!"

"Preeč," pravi in začene iskati po žepih. "Kopejke nimam, pa denem rubelj. Rubelj postavim!"

"Ne, ne, ne... kopejko sta vi."

Na vsak slučaj Andrej še enkrat pretres žepe. Ker ne najde v njih nič več, razen drobtin in zgrisenega svinčnika, krivi usta in pričenja mučenjskega pogleda.

"Samo dobro glej, mi boč že vrnil!"

"Bedaki! Saj je vendar rubelj

več kot kopejka", pojasnjuje gimnazist. "Kor dobri, mi da iz rublja devetindvetdeset kopejek."

"Ne, prosimo, ne boš! Strani..." Petoseole skomizne s pleči in odide v kuhinjo k poslom po drobi. V kuhinji nima nihče ni kopejke.

"No, pa mi menjaj, nadleguje Grišo, prisedišči iz kuhinje. "Dan ti par kopejek za to. Nočeš? No, pa mi prodaj za rubelj vsaj deset kopejek."

Griša ga nezaupno gleda izpod čela: če ni to kakšna spletkica, če ga ne misli Vasja ukanci?

"Nočem!" pravi in se prime za zep.

Vasja se prične jeziti, krega se in imenuje igralec božje volke in topolovace.

"Vasja, bom pa jaz zate postavila!" reče Sonja. "Prisedi!"

Gimnazist se vsede in položi predce dve karti, Ana kliče.

"Kopejka mi je dol padla!" se nakrat oglasi Griša z vznemirjenim glasom. "Počakajte!"

Snamejo svetiljko in ležijo pod mizo kopejko iskat. Tipujejo pljunke, orehove lupine, zadevijo se z glavami drug ob drugem, a kopejke ni. Začenjajo zopet znova iskat in iščejo tako dolgo, dokler jim Vasja ne iztrga iz rok svetiljke in je postavil na njeno mesto. Griša še naprej išče v tem.

Naposled je kopejka najdena. Igralec se vseudejo za mizo, da bi napravil igrali.

"Sonja spi!" naznani Aljoša.

Položivši kodrasto glavijo na roke, spi Sonja sladko, pokojo in v krepko, kakor da bi bila pred eno uro zaspala. Zadremala je nepričakovano, ko so drugi iskali kopejko.

"Pođi na mamino postelj leč!" jih pravi Ana in jo pelje iz obdienice.

Cela družba jo spremija in čez kakih pet minut predstavlja mati na postelj zanimiv prizor. Sonja spi. Poleg nje se zalaga s spanečem Aljošom. Položivši glavni na ujiju noge, spita Griša in Ana.

In k njim se lepo primostil še kuharčin sin Andrej. Okrog njih se valjajo kopejke, izgubivši svojo privlačno moč dotlej, da se bo zopet prizela nova igra.

Lahko noč!

Rad bi zvedel za JANEZA MO-
STAR. Pred sedmimi leti je bil
v Irwin, Pa. Prosim cenje-
ne rojake, če keto ve za njegov
naslov, naj ga naznani Franku
Mostar, 15513 Hele Ave., Col-
linwood, Cleveland, Ohio.
(6-9-9)

ZENITNA PONUDBA.

Dva Slovencea, samec, po 26 let
star, se želijo seznamiti s pošte-
nimi deklatimi, tudi voda z
enim otrokom ni izključena.
Zmožna sva trije jezikov in sva
že dolgo v Ameriki. Pisma in ako
mogoče tudi sliko pridati, pošljite
te na uredništvo tega lista.

Skrivnosti Pariza.

Slika iz nižin življenja.

Spisal Eugene Sue. — Za "Glas Naroda" pribredil J. T.

(Nadaljevanje.)

— Storila sem nekaj boljšega... Moja perica, rekli so ji Lotarinka, je bila dobra duša. Delala je od jutra do večera, delala je, dokler so ji dopuščale moči. Nazadnje je rekla, da naj jo spravimo v porodnišnico. Tam ni bilo več prostora in ona ni imela nobenega zaslužka več. K sreči je srečala nekega večera na mostu Notre-Dame gospo Goubinovu, ki se je že štiri dni skrivala v neki kleti za hotelom Dieu.

— Zakaj se je skrivala?

— Ker jo je hotel mož ubiti. Zvečer je šla venu, hoteče si kupiti kruha. Srečala je toraj Lotarinko in jo vzela s seboj v klet.

— Cakaj, gospa Goubin? ...

— To je dobra ženska, ki je delala zame in za Grlico. Z Lotarinko je delala stanovanje in skrbela za njenega otroka, ki je bil prišel medtem na svet. Nekega dne je prišla k meni. Vedela je nareče, da imam še nekaj denarja in da nisem skopa. Midve z Grlico sva se ravno hoteli peljati v gozd, ko je potekala Helmina Goubin. Ko mi je povedala o svoji revščini, sem vzela vse svoje perilo in odojev in odšla z njo v omemojenje klet... Oh, ti bi videl, kako se je razveseli Lotarinka. Ostala sem pri njej, dokler ni zapustila otročje postelje in ji polagoma razdajala ves denar.

— Kaj je pa s Helmino Goubin?

— Ali ne veš?

— Ne, kaj?

— Nesrečna! Svojemu možu ni mogla uiti. Povedali so mi, da se potika okoli hotela Dieu, nekoga lepega večera jo je počakal in jo trikrat zahodec med pleča.

— Zato je bi toraj obsojen na smrt?

— Da, zato.

— In kaj je bilo potem, ko nisi imela denarja? se je oglastil Rudolf.

— Začela sem iskati dele... Ker sem znala šivati, sem šla v neko trgovino na Saint-Martin. Tam sem odkritosreno povedala, da so me pred dvema mesecema izpustili iz zapora in da bi rada kaj delala. Potkalci so mi seveda vrata. Prosila sem, da naj mi dajo delo na dom. Nič! Na poti proti domu sem srečala gostilničarko in še neko drugo starko, ki sta me ves čas zaledovali... Ker bi morala drugače od lakote umreti, sem šla z njima. Dali sta mi žganja... in sedaj sem, kar sem...

— Razumem — je rekel Zbadač; — poznam te, koi da bi bil tvoj očes, ali tvoja mati. To je prava izpoved!

— Ali ti je žal, da si povedala, Plesalka? — jo je vprašal Rudolf.

— Ne, ampak žalostna sem vsej, ko se zmislim na preteklost. Danes so mi prikrivati stopili vsi prizori pred očes... in to ni nič kaj veselega, kaj ne, Zbadač!

— Ti bi bila lahko kuharica v kakem izkuhu.

— Oh, kako mora biti lepo, če je človek pošten — je zavzidilna Plesalka.

— Pošten! Oh, kaj ti ne pada v glavo? — se je zakrohotil Zbadač.

— Poslušaj, Zbadač, jaz se ne jokam rada... Oče in mati sta me položila na cesto, kot mladega psa, ki se ga človek naveliča; jaz se ne jezim, zakaj! Preživeti me nista mogla, to je vse.

— Kaj se vendar pritožuješ, kaj ti manjka? Lepa si kot Venera, sedemnajst let si stara, pojes kot slavec, izgledaš kot devica in Marijina Cvetlica ti je ime! Kaj horeč še več?

— Da, toda dolgo ne bo tako. Že sedaj me muči hud kašelj.

— Seveda, takoj bo smrt tu! Že gredo z vozom! Boži, beži!...

— Ali te večkrat navdujajo take misli, Plesalka? — je vprašal Rudolf.

— Večkrat... Le poglejte, gospod Rudolf, midva se dobro razumeva. Ko grem zjutraj kupit k mlekarju mleka in ko vidim, da se pelje proti domu, me obide neko neznamo veselje... Domov se pelje... na svoj dom... v svojo hišo... jaz pa grem v svojo temno sobico, kjer se še po dnevi ne vidi.

— Toraj budi poštena, budi pošten otrok, igraj to ulogo — je rekel Zbadač.

— Poštena, moj Bog, kako naj bom poštena? Oblike mi je posodila krčmarica; njej sem dolžna za hrano in stanovanje; kam hočem iti od tu? Takoj bi me prijeli kot tatico. Jaz sem njenja, jaz se moram pri njej odkupiti.

Nesrečna se je stresla, ko je spregovorila zadnje besede.

— Pa ostani taka kakorša si — je modrovral Zbadač. — Kaj se primerjaš s kmetico? Ali si blazna? Kmetica se doma ubija z otroci in živino, mož jo dannadan pretepa, ti pa vendar živiš sredi mestna.

— Daj mi piti — je rekla po dolgem molčanju in nastavila kazarec. — Ne, ne vina — je odkimala — daj mi žganja, močnejše je.

— Žganja?! Tako je prav dekle, sedaj mi ugajaš — jo je povabil Zbadač, ne da bi zapazil dvoje debelih solz, ki sta ji polzeli po lieh.

— Skoda, da je žganje tako močno in tako slabo za piti — je nadaljevalo dekle, ko je postavilo prazen kozarec na mizo.

Rudolf je postušal njeno pripovedovanje z največjim zanimanjem. V pogubu sta jo pahnili revščina in brezpomoč, ne pa nagmešanje do slabega.

IV.

Zgodba Zbadača.

Bralei gotovo še niso pozabili, da je človek, ki je prisel zadnji v krično, neprestano ostro opazoval dva sumljiva gosta.

Prvi izmed dveh je inel, kot že omenjeno, grški kapo, levo roko je venomer tičal pod mizo in večkrat vprašal krčmarico, če še ni Učitelja.

Docim je Plesalka pripovedovala, sta onadvia gledala prestršeno proti vratom.

— Oni z grški kapo je rekel tovariš:

— Se sedaj ni Učitelja; samo če ga ni tovariš ubil in se polastil njegovega dela.

— To bi bilo presneto slabo za naju, ker sva celo stvar vprzorisila.

Tujec ni mogel slišati teh besed, ker je sedel nekoliko predaleč. Iz žepa je vzel košček papirja, ga natančno prebral in stopil k krčmaricu rekoč: — Mati Ponisse, jaz se takoj vrnem; pazite na moj vrč v krožnik.

— Le brez skrbi bodi, možak, če imas prazen vrč, se ga ne bo nikdo dotaknil.

Človek se je zasmehjal in stopil skozi vrata.

Rudolf je v tem trenutku zapazil na cesti velikansko premogarjevo postavo in njegov zamazan obraz. Rudolf mu je z skoraj nevidno kretnjo pokazal, da mu ni prav ker hodi vedno za njim oziroma da se drži v bližini gostilne.

Ceravno je pila Plesalka žganja, se nikakor ni mogla razvedriči: njen obraz je dobil nekako žalostne potete. Naslonila se je na steno, glave je skionila na prsi in začela gledati s svojimi modrimi

očmi po navzočih. Pred Rudolfovim ostrim pogledom je dvakrat povesila trepalnice, ne da bi pokazala, kak utis je napravil nanjo. Njegova prisotnost je bila nekaj mučnega zamja. Sama sebi je očitala, da mu je premalo hvaležna, ker jo je rešil iz rok Zbadača in ji je bilo skoraj žal, da mu je povedala svojo življensko zgodbijo.

Zbadač je bil pri najboljši volji. Ves harlekin je bil sam pojedel, napisil se je viza in žganja, pozabil je na svoj poraz in namesto ta bi Rudolfa sovražil, je občudoval njegovo moč.

Odkritosreno, s katero je pripoznal, da je umoril človeka in da je bil po pravici kaznovan za svoj čin, ponos, s katerim se je izvabil, da ni se nikdar kradel, iz vsega tega je bilo razvidno, da Zbadač ni bil še popolnoma pokvarjen.

Vse to je bil tudi Rudolf opazil, in zato je nestрпно pričakoval moričeve povesti.

— Začni — je rekel — jaz poslušam.

— Tehe, uboga Plesalka, je že vsaj Sovra vzelka k sebi, hudič naj jo vzame: ti si imela stanovanje, kamor so te zaprli, ko si bila brez dela, jaz se pa ne spomjam, da bi spal do svojega devetnajstega leta, ko sem postal vojak, na onem, kar se imenuje postelja.

— Ali si bil vojak, Zbadač?

(Udalje prihodnjič.)

Prijetna vest

ZA VSAKO SLOVENSKO DRUŠTVO V ZJEDINJENIH DRŽAVAH OR TEM ČASU SPLOŠNE DRAGINJE JE DA NAŠA ...

slovenska unijska tiskarna računa že vedno najnižje cene za vse najboljše društvene in trgovske TISKOVINE. Tisoč zahval slovenskih društev po Ameriki, katerim smo tiskovine izgotovili, nam je velik dokaz, da smo ustregli že tisočim društvom.

Prva slovenska unijska tiskarna

CLEVELANDSKA AMERIKA,
6119 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

FRANK PETKOVSEK,
Javni notar — Notary Public,
718-720 Market St., WAUKEGAN, ILL.

PRODAJA fina vina, najbolje šeganje te izvrstne snotke — patentovana zdravila
PRODAJA vseh listki vseh prekmorskih črt.
POŠILJA denar v stat kraj: nanesljivo in pošteno
UPRAVLJA vse v notarski posel spadajoča dela.

Zastopnik "GLAS NARODA", 82 Cortlandt St., New York.

Phone 340.

Marija Grill

Prodaja bele vinske po... 70c. galon.

Crno vino po... 50c. "

Droblik 4 galona m... \$11.00

Brinjevec 12 steklenic za... \$12.00

4 gal. (sodtek) za... \$16.00

Za obilne zaročbo se priporoča

MARIJA GRILL,

5308 St. Clair Ave., N. E., Cleveland, O.

Skupaj 1000 galonov.

Načrti in poslovni dokumenti.

Načrti in poslovni dokumenti.